

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Психології

Кафедра Соціальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ

Рівень вищої освіти – магістерський
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма «Психологія»

Спеціалізація (за наявності) спеціальності 053 Психологія

Спеціальність спеціальності 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціально-поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29”серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологічний супровід діяльності військовослужбовців
Викладач	Пілецький Віктор Сидорович
Контактний телефон викладача	+0380992422976
E-mail викладача	Victor.Piletsky@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	денна, заочна форма
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Психологічний супровід діяльності військовослужбовців» є вибірковою дисципліною в системі професійної підготовки студентів-психологів. Курс присвячений розгляду актуальних проблем військової політики і безпеки України, специфіці діяльності психолога у військовому підрозділі в мирний і воєнний час, а також проблемам соціально-психологічного супроводу діяльності психолога у військовій сфері. Важливим в курсі є виконання індивідуальних практичних завдань, які спрямовані на формування фахових компетентностей майбутніх психологів в сфері військової діяльності..</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою навчальної дисципліни є формування високого рівня готовності майбутніх психологів до здійснення професійних функцій в галузі військової психології; формування когнітивної компетентності психолога як світоглядної здатності на основі різних суміжних галузей психології; набуття соціально-комунікативної компетентності як здатності презентувати психологічні знання та здійснювати соціально-психологічний супровід військовослужбовців різних категорій; емоційно-вольової компетентності як здатності до саморегуляції власної діяльності; ціннісно-мотиваційної компетентності як розуміння значущості ролі соціального психолога у ЗСУ; рефлексивно-особистісної компетентності як критичної оцінки власної професійної діяльності.</p> <p>Цілями курсу є :</p> <ul style="list-style-type: none"> – сформувати розуміння місця і ролі військової психології в контексті військової політики і безпеки України; – сформувати розуміння про зміст та функціональні обов'язки діяльності психолога у ЗСУ у мирний і військовий час; – формувати у майбутніх психологів психологічну стійкість до психотравмуючих факторів сучасної війни, навчання методам саморегуляції, надання першої психологічної допомоги за умов травматичних ситуацій, підвищення адаптивності до бойових умов, підвищення рівня професійних і бойових навичок та вмінь. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти наступними загальними компетентностями:</p> <p>здатністю застосовувати знання у практичних ситуаціях; знанням та розумінням предметної галузі та розумінням професійної діяльності військового психолога; навичками використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатністю вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатністю бути критичним і самокритичним в майбутній професійній діяльності; здатністю приймати обґрунтовані рішення; здатністю генерувати нові ідеї; володіти навичками міжособистісної взаємодії; здатністю працювати в команді; здатністю реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>	

Студенти повинні опанувати **спеціальні (фахові) компетентності**: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом військової психології; здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел; здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження; здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту; здатність дотримуватися норм професійної етики; здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмними результатами навчання є наступні:

розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань; обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки; презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців; складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника; демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності; виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
лекції	12	6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18	2
самостійна робота	60	82

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
УІІІ	Військова психологія	4	Вибіркова

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Психологічний супровід військовослужбовців та його складові.	Лекція 2 год.	1,2, 3, 4.	Додатково підготувати інформаційне повідомлення. Актуальні проблеми військової	2,5%	Другий тиждень

			психології у вимірах війни і миру. Проблеми. Досвід. Перспективи.		
Тема 2. Психологічний супровід під час професійно-психологічного відбору особового складу.	Лекція 2 год.	3,4, 5.	Ознайомитись з алгоритмом заходів щодо професійного відбору особового складу.	2,5%	Третій тиждень
Тема 3. Соціально-психологічна адаптація військовослужбовців	Семінар 2 год.	6-10.	Практичне завдання №1.	25%	Четвертий тиждень
Тема 4. Психологічний супровід виконання завдань особовим складом.	Семінар 2 год.	1-15.	Практичне завдання №2	25%	П'ятий тиждень
Тема 5. Бойовий стрес.	Семінар 2 год.	7, 8.	Основні компетентності діяльності військового психолога у ЗСУ. Когнітивна компетентність. Соціально-комунікативна компетентність. Емоційно-вольова компетентність. Ціннісно-мотиваційна компетентність. Рефлексивно-особистісна компетентність.	10%	Шостий тиждень
Тема 6. Діяльність психолога під час надання психологічної допомоги (реабілітації)	Лекція 2 год. Семінар 2 год	9, 10.	Психологічна служба у збройних силах провідних країн світу	5%	Сьомий тиждень

особовому складу.					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
	90 – 100	A	відмінно	зараховано	
	80 – 89	B	добре		
	70 – 79	C			
	60 – 69	D	задовільно		
	50 – 59	E			
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		
<p>Методи оцінки знань студентів та відсоток, що виділяються для кожного методу оцінки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність на лекційних і семінарських заняттях, яка демонструє обізнаність студента у навчальному матеріалі – 10 % від загальної оцінки; - проведення соціально-психологічного тренінгу з проблем військової психології в студентській групі – 25 % від загальної оцінки; - презентація діагностичної карти психічних станів військовослужбовців з апробацією (1 методика) в студентській групі - 25 % від загальної оцінки; - презентація опису виробничих ситуацій з деструктивними проявами в командному спілкуванні у військовому підрозділі - 10 % від загальної оцінки; - демонстрація та аналіз портфоліо антистресових технік саморегуляції військовослужбовців – 10 % від загальної оцінки; - контрольна робота - 10 % від загальної оцінки; - підсумкове тестування – 10 % від загальної оцінки 					
Вимоги до письмової роботи	<p>Критерії оцінювання практичних завдань Практичне завдання № 1 Проведення соціально-психологічного тренінгу з проблем військової психології в студентській групі. 24-25 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі: самостійно розроблена структура соціально-психологічного тренінгу з проблем військової психології, опираючись на методологію побудови тренінгу. Якісно проаналізовано доцільність смислових «вузлів» тренінгу, зазначено групові результати, які плануються досягти в ході проведення тренінгу; чітко розплановані часові межі. Інформаційні повідомлення тренера подані в презентації. Студент вільно володіє матеріалом в ролі</p>				

тренера. Матеріали оформлені в електронному вигляді і подані у вчасно. Студент виступає в ролі тренера в студентській групі.

18-23 бали (добре) – завдання виконано в повному обсязі: самостійно розроблена структура соціально-психологічного тренінгу з проблем військової психології, опираючись на методологію побудови тренінгу, опираючись на методологію побудови тренінгу. Якісно проаналізовано доцільність смислових «вузлів» тренінгу, зазначено групові результати, які плануються досягти в ході проведення тренінгу; чітко розплановані часові межі. Інформаційні повідомлення тренера подані в презентації. Студент не виступає в ролі тренера. Матеріали оформлені в електронному вигляді і здані вчасно.

11-17 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, вправи не адаптовані, не відповідають поставленим завданням, студент не володіє інструкцією до вправ. Висновки фрагментарні. Необґрунтовані. Робота оформлена частково або відсутня, подана невчасно.

5-10 балів (незадовільно) – виконана лише частина завдання (складений структура тренінгу), який містить істотні помилки у змісті. Матеріали неадаптовані і не розкривають поставлені завдання.

1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання.

0 балів – завдання відсутнє.

Практичне завдання № 2. Презентація діагностичної карти психічних станів військовослужбовців з апробацією (1 методика) в студентській групі.

24-25 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі: самостійно розроблена презентація діагностичної карти психічних станів військовослужбовців за відповідними характеристиками і показниками; студент апробує за вибором 1 методик в студентській групі; робить обґрунтовані висновки про переваги і недоліки зазначених технік і результати від досягнутого впливу. Матеріали оформлені в письмовому вигляді і здані вчасно.

18-23 бали (добре) – завдання виконано в повному обсязі: самостійно розроблена презентація діагностичної карти психічних станів військовослужбовців за відповідними характеристиками і показниками; студент не апробує за вибором 1 методик в студентській групі; робить часткові висновки про переваги і недоліки зазначених технік і результати від досягнутого впливу. Матеріали оформлені в письмовому вигляді і здані вчасно.

11-17 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, розроблена діагностична карта не відповідає поставленим завданням, студент не володіє інструкцією до методик. Висновки фрагментарні. Необґрунтовані. Робота оформлена частково або відсутня, подана невчасно.

5-10 балів (незадовільно) – виконана лише частина завдання, яка містить істотні помилки у змісті. Матеріали неадаптовані і не розкривають поставлені завдання.

1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання.

0 балів – завдання відсутнє.

Практичне завдання № 3 Презентація опису виробничих ситуацій з деструктивними проявами в командному спілкуванні у військовому підрозділі.

9-10 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі відповідно до розуміння проявів деструктивного спілкування, проілюстровано конкретними прикладами реальних ситуацій. Виконане завдання відображає здатність студента аналізувати діяльність психолога у військовому підрозділі, виокремлювати основні та другорядні функції. Студент проявляє здатність презентувати опис виробничих ситуацій з деструктивними проявами командного спілкування. Виконана та вчасно здана письмова робота.

7-8 балів (добре) – завдання виконано в повному обсязі відповідно до розуміння проявів деструктивного спілкування, проілюстровано конкретними прикладами реальних ситуацій. Виконане завдання відображає здатність студента аналізувати діяльність психолога у військовому підрозділі, виокремлювати основні та другорядні функції. Студент затрудняється презентувати опис виробничих ситуацій з деструктивними проявами командного спілкування. Невчасно здана письмова робота.

5-6 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, або прослідковується порушення запропонованої схеми, відсутність окремих ознак деструктивного спілкування. Робота здана невчасно.

3-4 бали (незадовільно) – завдання не відображає поставлене завдання, студент не аналізує та не виокремлює основні ознаки деструктивного спілкування в організації. Можливі усні доповнення до виконаного завдання. Робота здана невчасно.

1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано. Робота відсутня. Можливі усні доповнення та коментарі щодо поставленого завдання.

0 балів – завдання відсутнє.

Практичне завдання № 4. Демонстрація та аналіз портфоліо антистресових технік саморегуляції військовослужбовців

9-10 балів (відмінно) – завдання виконано в повному обсязі: складене структуроване портфоліо антистресових технік в роботі з військовослужбовцями. Обґрунтовано переваги і недоліки зазначених технік, з демонстрацією в студентській групі Зроблено висновки. Оформлена письмова робота.

7-8 балів (добре) – завдання виконано в повному обсязі: складене структуроване портфоліо антистресових технік в роботі з військовослужбовцями. Обґрунтовано переваги і недоліки зазначених технік, з д демонстрацією в студентській групі Зроблено неповні висновки. Оформлена письмова робота, але невчасно здана.

5-6 балів (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, підібрані техніки не слугують покращенню саморегуляції військовослужбовців і не є науково обґрунтованими. Висновки фрагментарні. Не обґрунтовані. Робота оформлена частково або відсутня.

3-4 бали (незадовільно) – завдання виконане частково. Висновки відсутні. Можливі усні доповнення до виконаного завдання.

1-2 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті завдання.

0 балів – завдання відсутнє.

	<p>Критерії оцінювання підсумкового тестування Підсумковий тест складається із 20 тестових запитань кожне із яких оцінюється у 0,5 бала. Набрана студентом кількість балів за підсумковий тест залежить від кількості правильних відповідей.</p>
Семінарські заняття	<p>Критерії поточного оцінювання здійснюються за 5-бальною шкалою і відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при підсумковому контролю.</p> <p>«Відмінно» (5) 5 балів – тему засвоєно повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з матеріалом сформовані. У відповідях студента чітко простежується вміння аналізувати, диференціювати, узагальнювати інформацію, оцінювати факти, події, оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень. Студент опирається у знаннях не тільки на лекційний матеріал та навчальні посібники, але й оперує матеріалом сучасних наукових досліджень.</p> <p>«Добре» (4) 4 бали – тема засвоєна повністю, без прогалин. Сформовані вміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати інформацію. Дано правильну відповідь на всі питання, можливі незначні неточності. Відповідь може носити переважно репродуктивний характер, немає цілісності у сприйнятті матеріалу, існують неточності у трактуванні понятійного апарату.</p> <p>«Задовільно» (3) 3 бали – існують прогалини у знаннях. Відповіді неповні, не чіткі, простежується невміння інтегрувати матеріал. Студент не дає відповіді на всі питання плану семінару.</p> <p>«Незадовільно» (2) 0 балів – основні питання теми засвоєні мінімально, або ж не засвоєні, відсутність вміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати інформацію, мінімальний рівень репродуктивних знань, нема відповідей на допоміжні</p>
Навчання за індивідуальним графіком і пропущені заняття	Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, і мають пропущені заняття, крім індивідуальних практичних завдань виконують тести до кожної з тем.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю (тестування) при умові здачі усіх практичних завдань. Залік виставляється студенту за умови здачі усіх практичних завдань та виконання підсумкового тесту. Заліком є сума балів набраних студентом протягом семестру за усі види роботи: усні оцінки (робота на семінарах), виконання практичних завдань, підсумковий тест.
7. Політика курсу	
Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Всі завдання курсу повинні бути виконаними, незважаючи на причину відсутності студента на занятті. Відсутність студента на занятті без поважної причини передбачає зниження балів, які відводяться на обговорення питань семінарських та лекційних занять, а також захисту розробки на занятті (по 5 балів за кожну розробку). За участь студента в студентській олімпіаді і за виступ на звітній науковій конференції додається 5 балів.	
8. Рекомендована література	
Базова	

1. Варій М. Й., Козяр М. М., Коваль М. С. Військова психологія і педагогіка / М. Й. Варій. – Львів: «Сполох», 2003. – 624 с.
2. Військова психологія. Конспект лекцій / Електронний ресурс: <http://uadoc.zavantag.com/text/2148/index-1.html>
3. Методичні рекомендації щодо проведення психологічної підготовки особового складу Збройних Сил України. – К., 2012. – 214с.
4. Ягупов В. В. Військова психологія: Підручник /В. В. Ягупов. — Київ: Тандем, 2004. — 656 с.
5. Балашова С. П., Васильєв С. П., Дубровинський Г. Р. Практичний курс військової психології. Навчальний посібник / С.П. Балашова. – Ч.П. – К., 2013. – 170с.
6. Екстремальна психологія: Підручник / За заг. ред. проф. О. В. Тімченка. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2007. – 502 с. – 256 с.
7. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. – К., 2003. – 376 с.

Допоміжна

1. Глушкова Т.О. Профілактика суїцидів у військових частинах. Методика роботи у військових частинах України, щодо вивчення та профілактики суїцидальних явищ серед військовослужбовців // Практична психологія та соціальна робота. – 2000. - №2 – с. 27 – 29.

Інформаційні ресурси

<http://www.mil.gov.ua/>

Викладач: Пілецький В.С.